

KÚRIA

Bfv.III.186/2015/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év július hó 9. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás vétségének kísérlete és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által - a II. rendű terhelt javára - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 5.B.376/2013/13. számú ítéletét e terhelt vonatkozásában megváltoztatja:

a terhelt cselekményét társtettesként elkövetett lopás vétsége kísérletének [2012. évi C. törvény 370. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont bc) alpont] minősíti;

a pénzbüntetés egy napi tételének összegét - a napi tételek számának változatlanul hagyása mellett - 1000 (egyezer) forintra mérsékli;

a pénzbüntetés összege így 100.000 (százezer) forint.

Egyebekben a megtámadott határozatot a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s

ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Debreceni Járásbíróság a 2013. szeptember 3-án kihirdetett és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett 5.B.376/2013/13. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett lopás vétségének kísérletében [1978. évi IV. törvény - az ítéleti megjelölés szerint: Btk., a továbbiakban helyesen: korábbi Btk. - 316. § (1) bekezdés és (2) bekezdés II. fordulat d) pont]. Ezért 100 napi tétel, napi tételenként 2500 forint, összesen 250.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt - meg nem fizetése esetén - napi tételösszegeként kell 1-1 napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a II. rendű terhelt nőtlen családi állapotú, de élettársi kapcsolatban él, eltartásra szoruló hozzátartozója nincs. Legmagasabb iskolai végzettsége 7 általános, munkahellyel, jövedelemmel nem rendelkezik.

A II. rendű terhelt 2012. július 14. napján két társával bement a D. Város Önkormányzatának tulajdonában álló, D., L. utca alatt található, kerítéssel nem teljesen körbekerített, használaton kívüli gazdasági épületegyüttesbe. Ott a terhelt és társai a magukkal vitt fémvágó fűrésszel, eltulajdonítás céljából levágták az épületben felszerelt 10 darab, 4500 forint összértékű víz- és fűtés-csővet. Cselekményüket azonban észlelték, és értesítették a rendőrséget, ezért az elkövetőket tetten érték, és az eltulajdonítás nem sikerült. A rongálással azonban kb. 20.000 forint kár keletkezett, mely nem térült meg.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt okból - a terhelt javára - terjesztett elő felülvizsgálati indítványt (BF.82/2015/1.).

Indokai szerint a jogerős ítéletet hozó bíróság annak ellenére nem vizsgálta a Btk. 2. §-a alapján az alkalmazandó jogszabály kérdését, hogy a terhelt az ügyben elbírált cselekményét 2012. július 14-én - azaz az 1978. évi IV. törvény hatályban léte alatt - követte el, míg a cselekmény 2013. szeptember 3-i elbírálásakor már a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) volt a hatályos büntető törvény.

Ugyanakkor a két törvény érintett rendelkezéseinek összevetése

alapján az állapítható meg: az irányadó büntetési tétel mindkét jogszabály alapján egyforma, és azonos feltételekkel alkalmazható mindkét törvény alapján a terhelttel szemben - e cselekmény miatt - pénzbüntetés is.

A pénzbüntetés napi tételei számának keretei ugyancsak azonosak; ugyanakkor az egy napi tétel összegére vonatkozó szabályozás a terheltre nézve a Btk. alapján a kedvezőbb.

Az elbíráláskor hatályos törvény szerint ugyanis - bár az egy napi tétel összegének lehetséges felső határa jóval magasabb, mint az elkövetéskor hatályos törvényben - azonban az alsó határa viszont jelentősen alacsonyabb. Az irányadó tényállás szerint vagyontalan, rendszeres jövedelemmel nem rendelkező terhelt esetében ez utóbbinak van jelentősége, ezért az eljáró bíróság megsértette a büntető jogszabály időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést, amikor az elkövetéskor hatályos Btk.-t alkalmazta, és a pénzbüntetés egy napi tételének összegét az e törvény szerinti - az elbíráláskor hatályos törvény alapján kiszabható minimumnál jóval magasabb összegű - alsó határával egyezően állapította meg.

Az indítvány utalt rá: a büntető anyagi jog szabályának - jelen esetben az időbeli hatályra vonatkozó rendelkezésnek - a megsértése felülvizsgálati ok, ha az törvénysértő büntetés kiszabását eredményezi. Jelen esetben ez - a kifejtettek szerint - maradéktalanul megvalósult.

Minderre tekintettel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg, és maga hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

A terhelt és kirendelt védője a felülvizsgálati indítványra nem tett észrevételt.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés

megsértése a hivatkozott törvényhely második fordulátában meghatározott, a „büntetőjog más szabálya” megsértésének felel meg. Ezért az arra való hivatkozással helye van felülvizsgálatnak, ha ennek következtében a bíróság törvénysértő büntetést szabott ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott (BH 2014.293.).

A Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt - főszabályként - az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A hivatkozott törvényhely (2) bekezdése értelmében, amennyiben a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Az eljáró bíróság a Btk. 2. § (1) bekezdése alapján az elkövetéskor hatályos korábbi Btk.-t alkalmazta; ennek indokai a Be. 259. § (1) bekezdésének megfelelően szerkesztett határozatból nem tűnnek ki.

Ugyanakkor a Kúria megállapította: a terhelt cselekménye mind a korábbi, mind a jelenleg hatályos Btk. alapján lopás vétsége kísérletének minősül, büntetési tétele is mindkét törvény alapján 2 évig terjedő szabadságvesztés. Ugyanakkor - ilyen büntetési tételű bűncselekmény esetén - a korábbi Btk. 38. § (3) bekezdése, és a jelenleg hatályos Btk. 33. § (4) bekezdése is egyaránt lehetővé teszi pénzbüntetés alkalmazását.

A pénzbüntetés napi tételeinek számát a korábbi Btk. 51. § (3) bekezdése, illetve a hatályos Btk. 50. § (3) bekezdése is 30-tól 540 napig terjedően teszi kiszabhatóvá.

Ugyanakkor szintén ezek a törvényi rendelkezések a pénzbüntetés egy napi tételének összegét az elkövetéskor 2500 és 200.000 forint, az elbíráláskor 1000 és 500.000 forint között rendelték megállapítani.

A jogerős ítélet tartalmazza a II. rendű terhelt személyi körülményeit, melyek közül kiemelendő, hogy munkahellyel, jövedelemmel egyáltalán nem rendelkezik.

Ezért vele szemben - vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten - a pénzbüntetés egy napi tételének összegét a törvény szerint lehetséges alsó határhoz kell igazítani. Erre tekintettel az alacsonyabb összeg meghatározását - a kifejtettek szerint - az elbíráláskor hatályos új Btk., azaz a 2012. évi C. törvény teszi lehetővé.

Ezzel szemben az új Btk. a korábbihoz képest - a terhelttel szemben alkalmazandó - hátrányosabb rendelkezést nem tartalmaz. Így a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján ez a jelen ügyben alkalmazandó büntető jogszabály, az ezzel ellentétes döntés pedig megalapozza a felülvizsgálati eljárás lefolytatását (BH 2015.50.).

Ennek során a Kúria megállapította, hogy az eljárás bíróság megsértette a törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést, amikor ítéletének meghozatala során az elkövetéskor hatályos korábbi Btk.-t alkalmazta. Ez pedig egyúttal törvénysértő büntetés kiszabását is eredményezte: a helyesen alkalmazandó jogszabály keretei között ugyanis - és az adott személyi körülmények mellett - a pénzbüntetés egy napi tételle összegének a törvényi minimum két és félszeresében való megállapítása eltúlzott lenne, e keretek alacsonyabb napi tételösszeg meghatározását indokolják és teszik lehetővé.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott okból bírálta felül. A megállapított törvénysértés kiküszöbölése azonban - jellegénél fogva - azt igényelte, hogy a Kúria egységesen az elbíráláskor hatályos Btk. alapulvételével, a minősítésre is kiterjedően bírálja el a terhelt cselekményét, elkerülve ezáltal az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos jogszabálynak a törvény szerint nem lehetséges, ún. „kombinatív” alkalmazását is.

Így mivel a minősítés megváltoztatása nem a jog időközben való megváltozása, hanem a jogerős ítéletet hozó bíróság téves jogválasztása miatt vált szükségessé, ezért jelen ítélet rendelkező részében kellett rendelkezni a cselekménynek az alkalmazott Btk. szerinti minősítéséről is.

Ennek során a Kúria a terhelt cselekményét társtettesként elkövetett lopás vétsége kísérletének [Btk. 370. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont bc) alpont] minősítette.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét a Btk. 50. § (3) bekezdés második mondatára figyelemmel - a korábban hivatkozott indokok alapján - 1000 forintban határozta meg, és megállapította a pénzbüntetés így kialakuló összegét.

A fentiek szerint a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítvánnyal támadott részükben a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja értelmében változtatta meg, és egyúttal a törvénynek megfelelő határozatot hozott.

Egyebekben a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a szerint hatályukban fenntartotta.

A fellebbezés és felülvizsgálat kizártságára vonatkozó figyelmeztetés alapja a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, illetve a Be.

416. § (4) bekezdésének b) pontja. A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. július 9.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok
BÉ